

DİZEL

Eski Bir Motor için Yeni Bir Gelecek

Dizel motorunun alçak emisyonu ve üstün yakıt ekonomisi, onu gelecek için benzin motorlarının hasmı durumunu getirmektedir.

Bugün dizel gezi arabaları için en güvenilir, uzun ömürlü, ucuz ve asıl temiz bir motordur. Birçok yabancı ülkenin; dizelin üstün ekonomisi ve düşük kirliliğini kendileri ve çevreleri için olumlu etkiler haline getirmelerine bu yüzden şaşmamak gerekir.

Ashında dizel yalnız küçük gezi arabalarında değil, büyük otobüs ve kamyonlarda da kullanılmaktadır; ancak o zaman kirlilik, gürültü ve egzoz gazları gibi bir dizi sorunla karşı karşıya kalmak kaçınılmaz olmaktadır.

Genellikle; böylesine büyük motorlardan çıkan gazların kokuları ve koyu renkleri, klasik benzin motorlarının açık renkli ve nispeten kokusuz egzoz gazlarından daha az zararlıdır. Fakat yakıt tüketimi ve kirliliği gibi çağdaş sorunlar karşısında, dizel yeniden bir elden geçirilmeyi gerektirmektedir.

Örneğin daha geçenlerde Amerikan Ulusal Bilimler Akademisi'nin bir raporunda dizelin 1975 model ihraç arabalarında kullanılabilecek dört belli başlı motor tipinden biri olduğu belirtildi. Aynı zamanda dizelin, WANKEL veya klasik içten-patlarlı motorların yakıt zıyanı gibi özelliklerinin aksine yakıt tasarrufunda bulunacağı ve pahalı duman kontrol sistemlerine ihtiyaç duymıyacağı da eklendi.

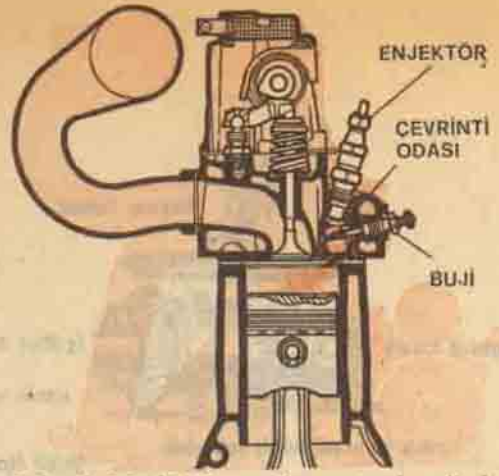
Yine Mercedes-Benz firmasının elindeki dizel motorlu araba sipariş listesi diğer tip arabalarınkinden daha uzundur.

Bu konudaki örnekler daha da artırılabilir.

Dizel 82 senelik ömrü boyunca bir çok aşamalarda bulunmuş, gelişmiştir. Uzun ömrü, değişik güç ve hızlar altındaki güvenilir servisi ve termo-dinamik üstünlükleri sayesinde bugün adından en çok bahsettiren bir motor haline gelmiştir.

Birçok uzmanlar dizelin 1975-1976 model düşük-güç araçlarında büyük bir çoğunlukla kullanılabileceğini söylemektedirler. Bu tip arabalar için pazarlar — Arap ve İsrail ülkeleri gibi — daha şimdiden hazırdırlar.

Üstelik HARTWELL gibi bazı uzmanlara göre de dizel motorları benzin mo-

Gelecek için büyük umutlar vaat eden dizel motorunun diyagramı ve belli başlı parçaları.

torlarından enaz üç kez daha fazla bir miktarda yakıt tasarrufu gösterecektir. Ki bu rakama — eklenebilecek olan — katalizörler (yakıtın kolay yanmasını sağlayan kimyasal maddeler) tali yakıcılar gibi bazı yan sistemler dahil değildir.

Acaba dizelin bu üstünlükleri nereden gelmektedir ?

19. Yüzyılın sonlarında bir genç enerji israfını önlemek amacıyla giriştiği bir dizi çalışma sonucunda hedefine; yepyeni bir sistemle çalışan bir motor da ulaşıyor. Bu genç Rudolph Diesel'dir.

Diesel, motorunda — benzin motorlarında yakıt ve hava karışımını ateşleyen elektrik kıvılcımının aksine — yakıt-hava karışımını, sıkıştırma yolu ile çok yüksek derecelerde ısıtarak kendi kendine tutuşmaya terk ediyor. Kullandığı yakıt-hava karışımının oranı da sabit değildir, gerekli miktarda yakıt ve bu miktarın yanması için gerekenden de fazla havadan faydalanılmaktadır. Bunun sonucunda da egzoz gazında yanmamış hidro-karbonlar ve karbon-mono-oksit gibi gazlar bulunmamaktadır. Yine bu sistemde yakıtın tümü yakıldığı içindir ki elde edilen güç ve tasarruf artmaktadır.

Dizel motorunun bu üstün vasıflarının yansırı, fena kokulu egzoz, duman aşırı ağırlık ve düşük hızlanma gibi bir takım problemleri de olmaktadır. Bunların giderilmesi için çalışmalar sürdürülmektedir, kaldırı bugün bile bu sorunların bir çoğu bertaraf edilmiş bulunmaktadır.

Üstelik günümüz «enerji krizi» nin insanları yakıt israfını önlemeye ittiği şu günlerde, hükümetler ve oto yapımcıları dizel motorunun daha da geliştirilmesi için bir dizi araştırmalara girişmek üzere birleşmeye gitmektedirler.

Denebilirki yarın DİZELİN'dir...